

УДК 378.011.3-051:373:796(477)«19/20»

ШЛЯХИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ УКРАЇНИ У ПЕРІОД КІНЦЯ ХХ– ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Турянська М.М., аспірант

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

У статті розкрито шляхи підготовки майбутніх учителів фізичного виховання до організації та проведення спортивно-масової роботи з учнями загальноосвітніх шкіл України у період кінця ХХ– початку ХХІ століття. До цих напрямків належать: змістовно-процесуальний, що характеризується поєднанням ефективних форм і методів спортивно-масової роботи та удосконалення навчально-методичного забезпечення; поєднання ефективних форм і методів навчання, вивчення, розроблення і впровадження яких здійснювали майбутні вчителі під час організації спортивної роботи у загальноосвітній школі; удосконалення навчально-методичного забезпечення спортивно-масової роботи.

Ключові слова: підготовка, майбутні вчителі, спортивно-масова робота, фізична культура, шляхи, змістовно-процесуальний напрямок, поєднання ефективних форм і методів навчання, навчально-методичне забезпечення.

В статье раскрыты пути подготовки будущих учителей физического воспитания к организации и проведению спортивно-массовой работы с учащимися общеобразовательных школ Украины в период с конца XX до начала XXI века. Среди этих направлений выделяют: содержательно-процессуальное направление, взаимосвязь эффективных форм и методов спортивно-массовой работы и усовершенствование учебно-методического обеспечения; взаимосвязь эффективных форм и методов обучения, которые изучали, разрабатывали и внедряли будущие учителя при организации спортивной работы в общеобразовательной школе; усовершенствование учебно-методического обеспечения спортивно-массовой работы.

Ключевые слова: подготовка, будущие учителя, спортивно-массовая работа, физическая культура, пути, содержательно-процессуальное направление, взаимосвязь эффективных форм и методов обучения, учебно-методическое обеспечение.

Turyanskaya M.M. THE WAYS OF PREPARATION FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION TO ORGANIZATION AND CONDUCTING THE SPORT-MASS WORK WITH PUPILS OF SECONDARY SCHOOLS OF UKRAINE IN THE LATE XX– EARLY XXI CENTURY

The article deals with the ways of preparation future teachers of physical education to organization and conducting the sport-mass work with pupils of secondary schools of Ukraine in the late XX– early XXI century. Among these methods are distinguished the content-processing direction, the combination of effective forms and methods of sports-mass work and the improvement of training and methodological support. The second area of the training paths of students is a combination of effective forms and methods of training. The future teachers studied, developed and implemented new forms and methods of organization of sport activity in school. The third aspect of the ways of training include the improvement of training and methodological support of sport-mass work.

Key words: training, future teacher, sports-mass work, physical training, ways, content-processing direction, combination of effective forms and methods of education, training and methodological support.

Постановка проблеми. Підготовка майбутніх учителів на факультетах фізичного виховання є важливим компонентом навчально-виховного процесу у вищій школі. Вона спрямована на оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями у роботі з учнями загальноосвітніх шкіл України, на забезпечення тілесного та морального здоров'я, удосконалення фізичної та психічної підготовки до ведення активного життя і професійної діяльності.

У зв'язку з цим у Державному стандарті вищої освіти передбачено роль фізичного виховання вчителя, яка полягає в оволодін-

ні ним вітчизняним і зарубіжним досвідом, а також основами організації та проведення спортивно-масової роботи [8]. У школах України через недостатнє фінансування не вистачає спортивного інвентарю, а отже, відсутня належна матеріально-технічна база. У програмах із фізичного виховання завищені нормативи, з якими не справляються діти різного віку, а тому на уроках фізкультури почастишали трагічні випадки.

Необхідність підготовки кваліфікованих фахівців із фізичного виховання та спорту потребує змін у системі вищої освіти, що будуть спрямовані на підготовку таких

фахівців, які здатні здійснювати спортивно-масову роботу з учнями та шкільною молоддю в загальноосвітніх школах України. Спортивно-масова робота у школі має допомогти учням різного віку у руховій активності, гармонійному розвитку фізичних, психічних і духовних якостей за допомогою засобів фізкультурних і спортивних уроків і заходів, із метою формування у них позитивного ставлення до фізичних і спортивних занять, виховання здорового способу життя дітей і учнівської молоді. Це все засвідчує актуальність обраної для статті теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У Конституції України (стаття 49) записано, що держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту [12]. Розшифровує положення Конституції Закон України «Про фізичну культуру і спорт», у якому зазначається, що фізична культура як складова частина загальної культури суспільства спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних якостей особистості [9].

Сьогодні багато науковців дають негативні оцінки стану фізичного виховання у навчальних закладах (А. Бабешко, О. Базильчук, В. Грубник) [2; 3; 7]. Концептуальні засади підготовки майбутніх фахівців фізичної культури висвітлено в багатьох працях педагогів спортивного напрямку: В. Ареф'єв, Е. Вільчковський, М. Віленський, Б. Шиян, Ю. Шкретій [1, 5; 6; 14].

Методисти і практики фізичного виховання переглядають традиційну систему навчання та розробляють нові підходи щодо професійної підготовки фахівців цієї спеціальності. Значну увагу проблемам підготовки майбутніх учителів до позакласної спортивно-масової роботи приділили Л. Ареф'єва, Є. Захаріна; окремі аспекти спортивно-масової роботи досліджували Л. Іванова, Я. Ніфака, Б. Шиян [11; 14]. В. Бальсевич розглядає зміст, форми та методи організації та проведення спортивно-масової роботи в загальноосвітніх закладах [4]. Він творчо переніс напрацьовані в спорті технології у сферу фізичного виховання, назвавши їх спортивно-орієнтованим фізичним вихованням.

Як зазначають деякі науковці, підготовка вчителя фізичної культури до здійснення спортивно-масової роботи в школі недостатньо відображена у спеціальній літературі та здійснюється без належної професійно-педагогічної спрямованості.

Постановка завдання. Визначити та висвітлити шляхи підготовки майбутніх учителів до організації і проведення спортивно-масової роботи з дітьми та учнівською

молоддю в загальноосвітніх школах України в період кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно зі специфікою педагогічної діяльності вчителя фізкультури, стан його підготовки має свої професійні вияви та ознаки. Як зазначає М. Зубалій, фізичне виховання – це спеціально організований процес, спрямований на зміцнення здоров'я та загартовування організму людини, гармонійний розвиток її функцій і фізичних можливостей, формування важливих рухових здібностей, навичок та вмінь [10, с. 14-18].

Нами визначено шляхи підготовки майбутніх учителів фізичного виховання до організації та проведення спортивно-масової роботи з учнями загальноосвітніх шкіл України у період кінця ХХ– початку ХХІ століття.

Одним із шляхів такої підготовки є розгляд змістовно-процесуального напрямку спортивно-масової роботи.

Зміст навчального матеріалу з фізичного виховання та спортивно-масової роботи ми розглядали, аналізуючи навчальну програму з фізичного виховання для учнів 5-9 класів [8; 13].

Метою фізичного виховання школярів є виховання стійкого інтересу та навичок самостійно займатись фізичними вправами. Програма складається з окремих модулів, після вивчення яких із різних видів фізичного виховання та спорту оцінюється техніка засвоєння елементів, що входять до акробатичної комбінації (правильність виконання 3-5-ти елементів), ступінь оволодіння технікою виконання опорного стрибка (правильність виконання розбігу, настрибування на міст, якісне виконання стрибка та приземлення), засвоєння комбінацій для рівноваги і висів та упорів, подолання довжини канату [13].

У програмі містяться теоретичні відомості, спеціальна фізична підготовка, вправи, які виконуються на гімнастичних приладах (на колоді, брусах та перекладині), вправи з акробатики, опорного стрибку, крім цього, внесено вправи лазіння по канату, стрибки зі скакалкою, навчальні нормативи та перелік обладнання.

Розділ «Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів» висвітлює якісне засвоєння знань, умінь та навичок поданого матеріалу.

У змісті навчального матеріалу з акробатики подано лише нові складові. У залікову комбінацію елементів акробатичних вправ при цьому включено елементи, що вивчались у попередні роки.

Під час вивчення акробатичних комбінацій, опорних стрибків, вправ на рівновагу,

на брусах та перекладині (виси та упори) можна використовувати запропоновані комбінації або складати їх самостійно, зважаючи на наявну матеріально-технічну базу та гімнастичне обладнання.

Розвиток фізичних якостей залежно від віку теж є одним із завдань фізичного виховання у школі.

Швидкість, сила, спритність, витривалість – якості, необхідні кожній людині. Здійснення фізичних вправ у різному темпі, з різною складністю протягом більшого чи меншого часу сприяє розвитку цих якостей [13].

На основі навчальної програми фізичного виховання ми склали вправи для формування рухових умінь і навичок та розвитку фізичних якостей учнів:

– початкові класи: вправи для формування фізичних і морально-вольових якостей особистості;

– 5-6 класи: вправи для розвитку швидкості, спритності, сили, швидко-силових якостей, гнучкості, витривалості;

– 7 –8 класи: стройові вправи: ходьба; біг; стрибки;

У 8 класі додаються вправи для розвитку швидко-силових якостей особистості. До спеціальної фізичної підготовки належать:

– стройові вправи і прийоми;

– вправи з предметами;

– танцювальні кроки;

– стрибки (опорний стрибок, стрибки через скакалку);

– лазіння по горизонтальному та вертикальному канатам;

– вправи для формування рівноваги.

Для дівчат: вправи у стані рівноваги (колода, висота 95–100 см); вправи з акробатики.

Для хлопців: стійка на голові і руках із зігнутими ногами; «міст» із положення стоячи (з допомогою) – перехід в упор присівши; два перекиди вперед зліто.

Для дівчат: два перекиди вперед зліто; «міст» із положення стоячи (з допомогою) – перехід в упор присівши; виси та упори.

Для хлопців: вправи на паралельних брусах (низьких): упор на брус з опорою ногами; сід «ноги нарізно»; сід на стегні; зіскок із поворотом на 90° і 180°; вправи на перекладині (низькій): махом однієї поштовхом другої ноги, підйом переворотом в упор, махом назад зіскок.

Для дівчат: вправи на різновисоких брусах або низькій перекладині (висота 95 см), поштовхом двох ніг в упор [13].

Другим напрямком шляхів підготовки майбутніх учителів було поєднання ефективних форм і методів проведення спор-

тивно-масової роботи у загальноосвітніх школах України. У дітей та учнівської молоді провідною формою навчання був урок фізичного виховання.

На уроках в учнів виховуються морально-вольові якості особистості, формується розуміння того, що піклування про своє здоров'я та фізичну підготовку є не тільки особистим, а й суспільним обов'язком, виробляється потреба до повсякденних занять фізичними вправами. Уроки фізичної культури сприяють зміцненню здоров'я дитини, всебічному та гармонійному її розвитку.

На практичних заняття ми зі студентами аналізували запропоновані уроки фізичного виховання для учнів різних вікових груп і власноруч складали плани та конспекти уроків. Розглянемо їх докладніше.

Орієнтовний план проведення уроку фізичного виховання і спортивно-масової роботи для початкової школи:

1. Організація учнів до уроку.

2. Вступне слово учителя: мета і завдання уроку.

3. Шиккування учнів:

3.1. Положення правильної постави.

3.2. Елементи стройової підготовки: ходьба, різновиди ходьби з різним положенням рук; повільний біг у колоні по одному з переходом на ходьбу; виконання елементарних рухів руками, тулубом, ногами, головою в русі на місці.

4. Активізація рухів: рухові вправи.

5. Навчання правильного виконання окремих елементів основної гімнастики (за завданням уроку).

6. Рухлива гра чи естафета, спрямована на закріплення засвоєних правил руху чи на розвиток відповідної фізичної якості.

7. Шиккування з набуттям положення правильної постави.

8. Підсумок уроку:

8.1. аналіз виконання учнями завдань;

8.2. словесне оцінювання: схвалення сильних за навчальними можливостями учнів; підбадьорювання середніх і слабших; позитивна та перспективна оцінка інших.

Орієнтовний план уроку фізичного виховання і спортивно-масової роботи в базовій загальноосвітній школі:

1. Організація учнів до уроку (спортивний одяг і взуття).

2. Підготовча частина:

2.1. Шиккування учнів за розпорядженням чергового в класі.

2.2. Рапорт чергового. Привітання.

2.3. Елементи стройової підготовки. Марширування і перестроювання:

2.3.1. Ходьба в колоні по одному, різновиди ходьби з різними положеннями рук.

2.3.2. Повільний біг із переходом на ходьбу.

2.4. Виконання загальноорозвивальних вправ у русі.

2.5. Виконання найпростіших комплексів загальноорозвивальних вправ без предметів або з ними.

2.6. Виконання танцювальних елементів, кроків та танцювальних з'єднань.

3. Основна частина:

3.1. Пояснення правил і показ виконання нових рухів і дій за завданнями уроку.

3.2. Самостійне виконання учнями нових рухів і дій з основної гімнастики за вказівкою учителя.

3.3. Удосконалення раніше засвоєних рухів і дій.

3.4. Рухлива гра відповідно до дидактичної спрямованості уроку.

4. Заключна частина:

4.1. Шиккування. Повільна ходьба. Елементарні рухи.

5. Підсумок уроку.

Словесне оцінювання навчальних досягнень учнів (похвала учнів).

Крім уроків, у загальноосвітній школі використовуються такі форми організації і проведення спортивно-масової роботи: гуртки фізичної культури; спортивні секції загальної фізичної підготовки; спортивні змагання; спортивні вправи; спортивні та рухливі ігри; спортивні заходи та свята; прогулянки та екскурсії.

Наприклад, змагання є однією із форм, що дає широкі можливості для виявлення рухових здібностей в учнів та підвищення їхнього емоційного тону.

У процесі здійснення спортивно-масової роботи з метою розвитку фізичних якостей у дітей ми використовували загальнодидактичні і специфічно-спортивні методи. Розкриємо їх детальніше.

Методи розповіді, бесіди застосовувалися нами під час пояснення нового виду спорту, вправ, спортивних ігор у початкових і основних класах загальноосвітньої школи.

Метод лекції-розповіді використовували тільки в 10-11 класах, коли вивчався теоретичний матеріал про спортивні ігри («Із історії волейболу (баскетболу, тенісу, футболу»).

Метод індивідуальних завдань передбачав, що кожен учень отримує від майбутнього вчителя певні завдання під час виконання вправ з легкої атлетики, гімнастики, акробатики і самостійно їх виконує.

Метод гри широко застосовується у спортивно-масовій роботі. Використовуються різноманітні рухливі ігри для розвитку таких якостей, як спритність і швидкість,

орієнтування у просторі, кмітливість, самостійність, ініціативність, рішучість тощо. Метод сприяє вдосконаленню техніки і тактики гри в різних умовах: саме в ігрових вправах і естафетах поглиблюються почуття відповідальності і обов'язку, виховуються воля до перемоги, організованість і сміливість.

На основі опрацьованої літератури ми розробили такі ігри спортивного, рухливого і народного характеру:

– *ігри з простими рухами на відновлення дихання*: «Слухай сигнал»,

«Карлики і велетні», «Чий вінок кращий», «Жучок», «Стоп, стоп, музика», «Вітер і флюгери»;

– *українські народні ігри*: «Бузьки», «Діти і Вовк», «Гопак», «Квочка»,

«Кіт і миші», «Фарби»;

– *рухливі ігри*: «Виклик номерів», «Львівський трамвай», «Потяг»,

«Збір кавунів», різні види естафет;

– *рухливі ігри з м'ячем*: «Боротьба за м'яч», «Не давай м'яча», «Передай м'яч», волейбол, баскетбол, футбол;

– *святкові командні ігри*: «Козацький гарт», «Козацькі забави», «Козацькі розваги», «У пошуках козацької слави», «Олімпійське свято»;

– *конкурси*: «Нумо, хлопці», «Нумо, дівчата», «Тато, мама і я – наша спортивна сім'я», «Тато, мама і я – у нас здорова родина».

У початковій школі і протягом навчання учнів у 5 класі корисним був *метод імітації*, заснований на наслідуванні і копіюванні; заняття повинно бути організовано так, щоб дитина виявляла емоційну зацікавленість, коли вчитель пропонує учням імітувати за ним рухові дії або прості вправи, призначені для фіззарядки, фізхвилинок і фізпауз.

Наприклад, під час словесної фізхвилинки у 4 класі учні разом з учителем імітували руками рухи вітру, сонця, дощу, снігопаду (природних явищ) і водночас присідали, підстрибували чи бігали на місці.

Метод повторення дій, рухів – це багаторазове повторення окремих дій у вправах, рухів під час гри або на заняттях.

Перемінний метод побудований на ігрових діях. Застосовуючи його, майбутній учитель змінює вправи, які вимагають великого напруження, на вправи з незначним навантаженням, регулюючи тривалість їхнього виконання.

Інтервальний метод застосовується для розвитку швидкісно-силової витривалості. Його сутність полягає у багаторазовому повторенні короткочасних серій вправ із точно визначеною їх тривалістю та відпочинку між ними на кожному уроці.

Науковці наполягають, щоб учні, виконуючи біг або рухові вправи, не втомлювались, не перенапружувались, щоб їхня працездатність постійно відновлювалась, а пульс працював ритмічно.

Коловий метод (колова форма тренування) може складатись із різноманітних загальних методів, а іноді – й з усіх. Для проведення уроку цим методом на спортивному майданчику позначають місця для виконання вправ. Кожен учень виконує їх із максимальною для себе інтенсивністю в обмежений час, зміною тривалості пауз для відпочинку, залежно від стану і підготовленості.

Наприклад, колову форму заняття (або цей метод) застосовують під час присідання, стрибків, віджимання, підтягування, піднімання і опускання тулуба (ноги мають бути фіксованими), піднімання й опускання ніг (тут має бути фіксованим тулуб). Колова форма тренування може застосовуватись для вправ із напруженням м'язів спини. У таких випадках вправи з великим навантаженням потрібно чергувати з легшими. Під час організації і проведення спортивно-масової роботи з учнями різного віку здійснюється поєднання ефективних форм і методів навчання. Наприклад, метод розповіді перемежують із фізичними вправами, коловим або ігровим методом. А метод бесіди взаємопов'язаний із перемінним або інтервальним методом.

Третій напрямок розроблених нами шляхів підготовки – це вдосконалення навчально-методичного забезпечення спортивно-масової роботи учнів загальноосвітніх шкіл. Ми використовували метод «портфоліо», за яким кожний студент мав багатий методичний матеріал, що містив: законодавчі та нормативні документи; аналіз навчальних планів і програм із фізичного виховання та спортивно-масової роботи для учнів 1-4; 5-9; 10-11 класів; набір планів, схем і конспектів уроків, спортивних заходів, розробок свят, дидактичних та рольових ігор; вправи з гімнастики до занять, фіззарядки, фізкультурні хвилинки до інших уроків тощо.

Основне завдання створення навчально-методичного забезпечення – це допомога майбутньому вчителю в організації і проведенні спортивно-масової роботи з учнями загальноосвітніх шкіл України.

Висновки з проведеного дослідження. Підготовка майбутніх вчителів фізкультури до організації та проведення спортивно-масової роботи здійснювалась через визначення її шляхів. До них ми включили: змістовно-процесуальний напрямок, поєднання ефективних форм і методів нав-

чання, удосконалення навчально-методичного забезпечення. Спортивно-масова робота в українських школах зазначеного періоду, з одного боку, формувалась з урахуванням досвіду минулого в контексті розвитку педагогічної думки, а з іншого – у постійній боротьбі педагогів за українську національну школу та освіту. Для успішного здійснення спортивно-масової роботи в школі, проведення уроків фізичної культури, спортивних заходів і свят, рухливих, спортивних і народних ігор потрібна взаємодія майбутніх учителів і учнів різного віку. Це завдання вирішується в школі завдяки дорученню учням організувати і проводити ігри, змагання зі своїми ровесниками, однокласниками, показувати їм приклад виконання вправ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арєф'єв В. Фізичне виховання в школі: Навчальний посібник / В. Арєф'єв, В. Столітенко. – К.: ІЗМН, 1997. – 152 с.
2. Бабешко О. Структура і зміст сучасного уроку фізичної культури / О. Бабешко // Фізичне виховання в сучасній школі. – 2012. – № 2. – С. 21-24.
3. Базильчук, О. Роль компетентнісного підходу у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів / О. Базильчук // Молодь і ринок. – 2015. – № 9. – С. 60-63.
4. Бальсевич В. Інфраструктура високоєфективного фізического виховання в общеобразовательной школе: методология проектирования и эксплуатации / В. Бальсевич // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2004. – № 3. – С. 47-49.
5. Виленский М. Формирование потребности в физическом самосовершенствовании у будущих учителей: Методическое письмо / М. Виленский, А. Внуков. – М.: Наука, 1982. – 21 с.
6. Вільчковський Е. Професійна спрямованість підготовки фахівців з фізичного виховання / Е. Вільчковський Е. // Розвиток педагогічних і психологічних наук в Україні 1992-2002: Збірник наук. праць до 10-річчя АПН України. – Харків: ОВС, 2002. – С. 301 – 309.
7. Грубник В. Фізична культура: спортивні ігри в школі: 5-12 класи / В. Грубник. – Х.: Веста-Ранок, 2008. – 288 с.: табл., ілюстр. – (Майстер-клас).
8. Державний стандарт вищої освіти / Вікіпедія: https://uk.wikipedia.org/wiki/Державний_стандарт_вищої_освіти
9. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» / Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1994. – № 14. – 80 с.
10. Зубалій М., Закопайло С. Складові здорового способу життя / М. Зубалій, С. Закопайло / Завуч. – 2000. – С. 14 – 18.
11. Іванова Л. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів: автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л. Іванова. – Київ, 2007. – 22 с.

12. Конституція України: прийнята на 5 сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. – К.: Преса України, 1997.– 80 с.

13. Навчальна програма з фізичної культури для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів /підготовлена робочою групою у складі: Т. Круцевич, Л. Галенко, В. Дерев'янка та ін.– К., 2012 – 21 с.

14. Шиян Б. Теорія і методика фізичного виховання школярів. / Б. Шиян / Ч. 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – 248 с.

15. Шеремет Б. Оцінка рівня сформованості інтересу до систематичних занять фізичною культурою / Б. Шеремет / Наука і освіта. – 1998. – № 3. – С. 49 – 53.

УДК 378.046:373.2(477)«20»

ФОРМИ ПІДГОТОВКИ ДОШКІЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ (30–40-ві рр. ХХ ст.)

Федорович А.В., к. пед. н., доцент,
докторант кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

У статті характеризуються стан і форми підготовки фахівців дошкільної освіти УРСР у 30–40-х рр. ХХ ст.; підкреслюється позитивний вплив пропаганди на підвищення кваліфікації дошкільних працівників, освіченість батьків, агітацію молоді до навчання, «педагогізацію людності»; окреслюється поетапна система освіти працівників дошкільних установ: курси, педагогічні технікуми, педагогічні інститути; відзначається негативний вплив вилучення педології із навчальних планів підготовки вихователів на розвиток теорії і практики дошкільного виховання у подальші роки.

Ключові слова: *суспільне дошкільне виховання, підготовка фахівців дошкільної освіти, форми підготовки педагогічних працівників, курси, педтехнікуми, підвищення кваліфікації дошкільних кадрів.*

В статье характеризуются состояние и формы подготовки специалистов дошкольного образования УССР в 30–40-х гг. XX в.; подчеркивается положительное влияние пропаганды на повышение квалификации дошкольных работников, образованность родителей, агитацию молодежи к обучению, «педагогизацию населения»; определяется поэтапная система образования работников дошкольных учреждений: курсы, педагогические техникумы, педагогические институты; отмечается негативное влияние изъятия педологии из учебных планов подготовки воспитателей на развитие теории и практики дошкольного воспитания в последующие годы.

Ключевые слова: *общественное дошкольное воспитание, подготовка специалистов дошкольного образования, формы подготовки педагогов, курсы, педтехникумы, повышение квалификации дошкольных кадров.*

Fedorovych A. V. THE FORMS OF PREPARATION OF PRESCHOOL WORKERS IN SOVIET UKRAINE (in 30–40th of XX century)

In the article the state and forms of preparation of specialists of preschool education of Soviet Ukraine in 30–40th of XX century are characterized; positive influence of propaganda is underlined on in-plant training of preschool workers, enlightenment of parents, agitation of young people to the studies, “pedagogisation of population”; the stage-by-stage system of education of workers of preschool institutions is outlined: courses, pedagogical technical colleges, pedagogical colleges; negative influence of exception of pedology is marked from the curricula of preparation of educators on development of theory and practices of preschool education in further years.

Key words: *public preschool education, preparation of specialists of preschool education, forms of preparation of pedagogical workers, courses, pedagogical technical college, in-plant training of preschool cadres.*

Постановка проблеми. Педагогічна освіта, розвиваючись у певних історичних, політичних та соціальних умовах, завжди відображає національні, культурні традиції, погляди на роль вихователя, його статус, престиж. Її пріоритетним завданням сьогодні є підвищення компетентності та якісна підготовка фахівця, який у майбутній професійній діяльності створював би

належні умови для реалізації і розвитку природного потенціалу (фізичного, психічного, соціального) особистості вихованця, розширення його світогляду, формування механізмів самореалізації.

Очевидно, що вимоги до рівня освіти та кваліфікації дошкільного педагога мають відповідати запитам суспільства, освітнім і духовно-культурним потребам дітей та їхніх